

A Kincskereső visszhangja

Darvas Józsefnek, a Magyar Írók Szövetsége elnökének „Üdvözlét az ifjú olvasónak” című előszavával jelent meg a *Kincskereső* első száma 1971 elején. Eddig hat szám készült el, s 1971 december végéig még két számot juttatunk el olvasóinkhoz.

A lap 2000 példányban jelenik meg. A korlátozott példányszám miatt csak kb. 20 általános iskolába és 50–60 gyermekkönyvtárba tudjuk lapunkat eljuttatni. Ezekben a könyvtárakban és iskolákban a könyvtárosok és pedagógusok közreműködésével a fiatal olvasók körében felméréseket végzünk, megbeszéléseket folytatunk arról, hogy mit ad nekik a *Kincskereső* és milyen igényeket támasztanak az ifjúsági irodalmi folyóirattal szemben.

A Módszertani Közlemények 1971. 1. számában már szoltunk arról a koncepcióról, amit a lap szerkesztési munkálatai során meg szeretnénk valósítani.

Darvas József idézett cikkét ezzel a mondattal indította: „Új lap kerül a fiatal olvasók kezébe; nem olyan gyakori esemény ez, hogy különösen ne örvendezzünk rajta.”

A *Kincskereső*-t az ország irodalmi folyóiratai és napilapjai — az első számok megjelenése után — *elismerő, dicsérő, biztatást adó méltatásokkal köszöntötték.*

A *Kortárs* 1971. augusztusi számában — a többi között — a következő méltatást olvashatjuk: „Az új lapot a Szegedi Tanárképző Főiskola adja ki, szerkesztése azonban egyáltalán nem helyi nézőpontú, szerkesztőségét is széles e hazából toborozták. Az ifjúság középmezékéhez szóló folyóirat az Olvasó Népért-mozgalom céljainak szolgálatában egyfelől népművelő és pedagógiai szándékokat tükröz, ugyanakkor az ifjúsági irodalom frissebb termésének is gyors felvevő fóruma. A szerkesztőség összetétele e kettős célkitűzés szempontjából fölöttébb szerencsés. Írószövetség, ifjúsági kiadó, művészeti alap, minisztérium, úttörőszövetség rangos képviselői adják nevüket a laphoz — Darvas József és Fábián Zoltán többek között —, gyakorlati szerkesztői pedig a magyar tanárképzés, illetve az ifjúsági mozgalom kitűnő művelői...”

Az előttünk fekvő két szám anyaga fölöttébb változatos. Klasszikus szövegek s a ma élő legnagyobbak művei sorakoznak egymás után, de valamennyi egyéb írás is esztétikai és tudományos minőség. S a *Kincskereső*nek alighanem máris ez a legnagyobb érdeme. Az pontosabban, hogy a gyermeksjtó hagyományaival ellentétben nem *leszállni, gúgyogni* akar a nyiladozó értelmű fiatalokhoz, hanem éppen hogy *felemelni* akarja őket a „kisködmön” és „kincses sziget-romantika” érzelmi-értelmi fokáról a tiszta esztétikai ízlés, a színvonaligény magasába. Az írásokat

nincs tér szemlézni, említsük meg külön mégis Takáts Gyula és Jékely Zoltán valóságát, Váci Mihálynak a Szabolcs-Szatmári Szemle legújabb számában ugyancsak közreadott 1967-es költészet napi köszöntőjét, Fodor András József Attila-tanulmányát vagy Péztely László verselemzését — mint a lehető legkomolyabb irodalom és irodalom-magyarázat példáit.

A szerkesztők persze játszani is engedik szép komoly fiainkat. Devecseri Gábor remek rimjátékai (a XVII. század eleji Rimay János leleményét felújítva pl. ő is összecsendíti a *csókot* és a *pókot*), Nemes Nagy Ágnes Eliot-fordítása (*Madár Viki, a titokzatos macska*) vagy Bárdos Lajos *Kínai kánon, avagy a gyenge üzletmenet miatt fölötte mélabús és bánatukban fejüket ivásra adó honkongi fecskéfészke-leveskonzervkereskedők panaszdala* c. magyarázott partitúrája bizony nem szégyenvallás az újraközölt klasszikus Karinthy-szójátékok társaságában sem.”

A *Magyar Nemzet* 1971. június 15-i számában vezércikkben foglalkozott a *Kincskereső*vel. Az *Olvasóvá nevelni* című vezércikkben — a többi között — a következőket hangsúlyozza Gábor István: „Több okunk is van arra, hogy a Szegedi Tanárképző Főiskola kezdeményezését, a tizenegy-tizennégy évesek számára kiadott kísérleti folyóiratot üdvözzöljük. *Kincskereső* a címe — bizonyára Móra gyönyörű gyermekkönyvére utalva —, és a szegedi főiskola mellett több országos szerv is vállalta a szerkesztésben, a kiadásban a közreműködést. Főszerkesztője, a főiskola vezetője, Hegedűs András így indokolja a folyóirat megjelenését: „A *Kincskereső* című folyóirat alapvető rendeltetése az, hogy az Olvasó népert-mozgalom célkitűzéseinek megfelelően a tíz-tizennégy éves fiatalok olvasás iránti érdeklődését fokozza, esztétikai ízlését fejlessze. Azt akarjuk, hogy fiataljainknak a könyv iránti igénye, szeretete magatartásuk állandó jegyévé szilárduljon.”

Olvasóvá nevelni nem szavakkal, nem mozgalmi jelmondatokkal akarja ez a vidéken működő, rangos pedagógiai intézmény a fiatalokat, hanem *tettekkel*. És irodalomban nincs szebb, beszédesebb tett, mint maga az irodalom. Íme, az első két számban Benjámin László, Devecseri Gábor, Jékely Zoltán, Illyés Gyula, Simon István, Váci Mihály, Zelk Zoltán, Weöres Sándor versei képviselik többek között a mai magyar költészetet, Arany János, Gárdonyi Géza, József Attila a régebbi korok irodalmát. De megtalálható bennük a külföldi klasszikusok és modernek művészete, a zenei ismeretterjesztés, a filmkészítés néhány műhelytitka és nem utolsósorban a humor is. Karinthy Frigyes szellemes fejtörői vagy Devecseri Gábor pompás állatversei a tréfálkozó, vidám irodalomba a legjobb színvonalon vezetnek be.

Aligha véletlen, hogy éppen a gyakorlattal mindennapos kapcsolatot tartó tanárképző intézmény ismerte föl a jelentőségét az ifjúsági irodalmi folyóiratnak. Ők tudják a legjobban: az olvasóvá neveléshez nem elegendő kitűzni a célokat, nem elég a felhívás és a plakát, az utat megfelelő művekkel, igazi kincsekkel kell kikövezni. Ha a fiatalok maguk is fölfedezik majd a kincseket, ha megismerik azokat a belső szép titkokat, amelyek eddig rejtve maradtak előttük, könnyebben válnak olvasóvá egész életükön át is.

Kísérlet ma még a *Kincskereső*, hiszen egy-egy száma mindössze kétezer példányban jelenik meg. Kívánjuk, hogy a kísérletből kiérlelt gyakorlat, fiatalok kedvelt olvasmánya, szívesen forgatott folyóirata legyen. Hogy az olvasás szeretete — az új folyóirat főszerkesztőjének szavait idézve — „magatartásuk állandó jegyévé szilárduljon”.

Az *Élet és Irodalom* 1971. július 17-én *Rejtett kincs* című írásában a következőket hangsúlyozta: „Rokonszenves folyóirat jelent meg az idén a Szegedi Tanárképző Főiskola gondozásában. A címe: *Kincskereső*; a célja, nemes irodalmat nyújt

tani olvasmányul az általános iskolás gyermekeknek. Nagyon fontos, üdvözlendő cél ez. Mert régi igazság, hogy az irodalomra csakis *irodalommal* lehet a gyerekeket rászoktatni. A *Kincskereső* eddig megjelent négy számának tartalma rendkívül vonzó, a klasszikus és a mai magyar irodalom javából válogat...

Említhetném még a *Népszabadság*, a *Magyar Hírlap*, az *Esti Hírlap*, a *Békés megyei Hírlap*, a *Délmagyarország*, a *Csongrád megyei Hírlap*, az *Oroszázi Hírlap* stb. üdvözlő, köszöntő sorait is. A magyar sajtó *jelentőségének, fontosságának megjelölően szölt* az új, hiányt pótló ifjúsági irodalmi folyóirat megjelenéséről!

Értékes kincsként őrzöm azokat a lelkesítő leveleket, amelyekben a *magyar tudományos, kulturális, művészeti élet rangos képviselői* üdvözölték törekvéseinket, s vállalkozásunk továbbfejlesztésére sarkalltak bennünket. A sajtó hírközlése, méltatása eredményeként az ország könyvtárai, iskolái, gyermekeik műveltségéért, esztétikai izléséért felelősséget érző szülők levelei állandóan érkeznek hozzánk — előfizetési, megrendelési lehetőséget kérve.

Különösen nagy jelentőséget tulajdonítunk a *pedagógusok és a gyermekkönyvtárosok véleményének*. Ankétra hívnak bennünket, eszmecsereket folytatunk velük a *Kincskereső*ről. A Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Szolnokon, Csepelen, Ásotthalmán stb. tartott megbeszélések légkörét nem fogom elfelejteni! Az ankéton megfogalmazott gondolatokból érzékelhettem különösképpen, hogy a könyvtárosok, pedagógusok munkájában nélkülözhetetlen az ifjúsági irodalmi folyóirat, hogy a fiatal olvasók felfokozott, izgalmas érdeklődéssel várják és tanulmányozzák a *Kincskereső* új számait.

Természetesen fiatal olvasóink véleményét, értékelését, javaslatait olvassuk kitüntető figyelemmel, hiszen a *Kincskereső*vel a 10–14 évesek igényeit kívánjuk kielégíteni és esztétikai, irodalmi izlését akarjuk fejleszteni. Kérdőívet küldtünk olvasóinknak, s nagyon tanulságos lesz a visszaérkezett több száz kitöltött kérdőív anyagának feldolgozása, értékelése. Aztán kötetnyi levél, vallomás van már a birtokunkban! A Csepel-Csillagtelepi gyermekkönyvtár olvasóinak vallomásaiból idézek néhányat.

Ózse Antal 6. osztályos így nyilatkozott: „Én őrsvezető vagyok, újságokat is olvasok. Szeretem a meséket és ebben ilyenek is vannak. A verses meséket is szeretem, nagyon tetszett a *Bumbilló, a fehér elefánt* című írás. Azért tetszett, mert azt el is lehet játszani... Jó volt a *Miért tetszik?* című írásban a Váci-vers, a *Tű* elemzése. Ha a kötelező verseket az iskolában így elemeznénk..., jobban megszeretnénk a verseket.”

Farkas Zsolt 7-es tanuló így vallott: „Nekem tetszik ez az újság, és ha színebb lenne, még jobban tetszene. A *Kobravásár* című vers is tetszett... Elolvastam azt is, amit Tóth Eszter az apjáról, Tóth Árpádról írt, hát ez nagyon megkapott... Vargha Balázst a könyvtárból és a TV-ből már ismerem, könyve is van, és ezek a nyelvtörő furcsaságok nagyon érdekesek.”

Gugi Éva 7-es tanuló a következőket mondta: „Nekem nagyon tetszik a *Kincskereső*. Az elbeszéléseket, verseket, az írókról szóló történeteket olvastam el. Olyan írókat is találtam, akikről eddig nem hallottam. Elolvastam a repülésről, az emberek lakásáról írt cikkeket. Ezek a technikával kapcsolatosak, és engem nagyon érdekelnek. A versek közül a tréfás állatversek tetszettek a legjobban, nagyon jókat nevettem.”

Virág Károly 7-es tanuló így szölt: „Mikor megláttam a *Kincskeresőt*, először a *Kincskereső* kisködmönre gondoltam. Három számot láttam, s az mind nagyon tetszett. Az *Egri csillagokról* írt cikk is nagyon tetszett, mert a nyáron olvastam a könyvet, és a *Kincskereső*ből sok érdekes dolgot tudtam meg róla.”

A vallomások, értékelések, nyilatkozatok töredékes részét idézhettem csupán. A belőlük kicsapódó gondolatok elsősorban *bennünket, a folyóirat szerkesztőit ösztönöznek az eddiginél is felelősségteljesebb munkára*. A folyóirattal szemben megnyilvánuló országos igényt kell kielégítenünk, a fiatal olvasók irodalom iránti érdeklődését kell fokoznunk, esztétikai igényességüket kell tökéletesítenünk.

A szerkesztői koncepciót csak *legjobb íróink közreműködésével* lehet megvalósítanunk. Felemelő tapasztalataink is vannak. Azok az írók, akik szolgálatnak tartják az alkotást, készséggel küldik írásaikat a *Kincskereső*nek, mert tudják, hogy amikor a fiataloknak írnak, akkor a jövőt munkálják, a holnap felnőtt-olvasótáborát toborozzák.

A *Kincskereső* megjelenéséhez *részben erkölcsi, részben anyagi támogatást* nyújt a Magyar Írók Szövetsége, a Művelődésügyi Minisztérium, a Magyar Úttörők Szövetsége, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó. Darvas József, Fábián Zoltán, Kováts Miklós, László Gyula, Miklósvári Sándor és Szabó Ferenc személyes ügyükként gondozzák a *Kincskeresőt*; nélkülük, az ő közreműködésük nélkül ma is csak szándék, terv volna az ifjúsági irodalmi folyóirat, s nem valóság.

Komoly gondot jelent nekünk a *KINCSKERESŐ jövője*.

Nagyobb anyagi segítséget kellene kapnunk, hogy tökéletesebb legyen a folyóirat *grafikai képe*, hogy a lap külseje, nyomása, illusztrációja az eddiginél jobban szolgálja a fiatal olvasók vizuális kultúrájának megalapozását.

Korlátozott anyagi lehetőségeink miatt *csak 2000 példányban* jelentethetjük meg a *Kincskeresőt*, s így nem is tudunk eleget tenni az előfizetési kérelmeknek. Az *Élet és Irodalom* cikkírója a kevés példányszám miatt nevezi a *Kincskeresőt* „rejtett kincs”-nek, „... a *Kincskereső* újságárusoknál nem kapható — olvassuk a cikk záró mondataiban —, csak egyes iskolákban terjesztik. Nehéz megérteni, mire való szegényt ilyen gondosan elrejtteni?”

Reméljük, a jövő évben nagy példányszámban, gazdagabb tartalommal, színebb és változatosabb illusztrációkkal jelenhet meg a *Kincskereső*!

DR. KERÉKGYÁRTÓ IMRE
Budapest

Közösségalkítás a pedagógiában

„A földön nincs hálátlanabb dolog, mint erények sarkallójának lenni; s nincs kifizetődőbb, mint hibák cinkosának.”

Németh László: Lányaim

Ha valaki másokat nevelni akar, mindenekelőtt a személyiségre és az emberi kapcsolatokra vonatkozó ismereteket kell elsajátítania. Egy pedagógus számára ezek az ismeretek éppúgy nélkülözhetetlenek, mint ahogy orvos nem élhet az anatómia, mérnök az anyag, kertész a növények alapos ismerete nélkül. A pedagógiai tevékenységben a nevelő személyisége nála fiatalabb diákjainak személyiségeivel kerül kapcsolatba: önmagát, diákjait egyaránt meg kell ismernie, hogy fejlesztésükre, értékelésükre vállalkozhassék. A nevelés azonban nem interszónális folyamat: nem